

MØRE OG ROMSDAL JORDSKIFTERETT

19-104712RFA-JMOR/JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saka gjelder: Rettsutgreiing i område med sambruk eller uklart om det er sambruk mellom eiendommer og bruksordning

Avslutta dato: 30.11.2021

Gnr. 85, 87, 88, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106 i Aure

Jan Einar Gjerde
Bårdsetvegen 50

6694 Foldfjorden

Deres referanse

Vår referanse

Dato

19-104712RFA-JMOR/JSUR

01.12.2021

Postforkynning med mottakskvittering ERTVÅGØYA UTMARK

Vedlagte dokument(er):

Dokument	Dokumentdato	Dokumentnummer
Avgjørelse, saklig geografisk avgrensning, med meddommer	21.04.2020	104712/278
9338-Avsluttende avgjørelse,bruksordning	30.11.2021	104712/1304

regnes som forkynt for deg **10.12.2021**.

At dokumentet er forkynt, vil si at det regnes for å ha kommet fram til deg, slik at du har kunnet gjøre deg kjent med innholdet. Forkynningsdatoen er blant annet utgangspunkt for beregning av frister.

Dersom du mottar dette brevet **senere** enn nevnte dato, og derfor ønsker et senere utgangspunkt for fristberegningen, må du straks ta kontakt med vårt kontor. Årsaken til forsinkelsen må opplyses.

Merk: Du må snarest mulig og **senest innen 14.12.2021** bekrefte at brevet er mottatt ved å fylle ut kvitteringen og sende den tilbake i vedlagte konvolutt. Dersom vi ikke innen fristens utløp får mottakskvitteringen i retur, vil vedlagte dokument(er) bli forkynt for deg på din bopel eller arbeidsplass av stevnevitne.

Hvis du har spørsmål om forkynningen, kan du ta kontakt med vårt kontor.

Møre og Romsdal jordskifterett

Inger Aa
saksbehandler

Postadresse
Postboks 102, 6151 Ørsta

Sentralbord
70333750

Saksbehandler
Inger Aa

Bankgiro

Organisasjonsnummer
826726792

Kontoradresse

Telefaks

Telefon
71491564

Ekspedisjonstid
08:00-15:30

Internett/E-post

jmorpost@domstol.no

INFORMASJON OM ANKE

Overprøving av avgjørelser fra jordskifteretten

Avgjørelser i jordskifteretten kan ankes til lagmannsretten. Nedenfor gir vi en kort orientering om ankereglene.

Ankefrist

Ankefristen er én måned og blir regnet fra dagen du får saken forkynt (dato for når saken regnes som forkynt blir oppgitt i forkynningsbrevet). Ankefristen avbrytes av rettsferien dersom annet ikke er oppgitt. Det er rettsferie fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med 2. påskedag, fra og med 1. juli til og med 15. august og fra og med 24. desember til og med 3. januar, jf. domstolloven § 140. Dette betyr at om du eksempelvis får forkynt en avgjørelse 15. juni, løper ankefristen fra denne dagen til 30. juni. Deretter begynner den å løpe 16. august og med så mange dager som gjenstår av ankefristen før en når én måned – i dette tilfellet 15 dager til 31. august).

Hvilke regler gjelder, og hva må anken inneholde?

Reglene for anke varierer avhengig av hvilken type avgjørelse du vil anke.

Dom, kjennelse og beslutning

For disse avgjørelsene gjelder reglene i tvisteloven kapittel 29. I følge § 29-9 skal anken inneholde

- *ankedomstolen*
- *navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger*
- *den avgjørelse som ankes*
- *om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare bestemte deler av den*
- *det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultat den ankende part krever*
- *de feil som gjøres gjeldende ved den avgjørelse som ankes*
- *den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil*
- *de bevis som vil bli ført*
- *grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det kan være tvil om dette*
- *den ankende parts syn på den videre behandling av anken*

Jordskifteavgjørelse

Om du vil anke en jordskifteavgjørelse, gjelder reglene i jordskifteloven kapittel 8. Disse reglene gjelder også om jordskifteretten har holdt skjønn som del av en jordskiftesak i medhold av jordskifteloven §§ 5-1 til 5-3. I følge jordskifteloven § 8-5 skal anken i slike saker inneholde

- *namnet på ankeinstansen*
- *saksnummer og kva avgjerda anken gjeld*
- *om anken gjeld heile avgjerda eller berre visse delar av henne*
- *ankegrunnane, der det skal stå kvifor ein ankar og kva ein vil med anken*

Når anken gjelder jordskifteavgjørelse, blir som hovedregel alle som var parter i jordskiftesaken med som parter i ankesaken.

Verdigranse ved anke over dom

Som hovedregel kan ikke lagmannsretten behandle anke over dom som gjelder verdier mindre enn kr. 250 000 (jf. tvisteloven § 29-13). Om det kan være tvil bør du forklare hvorfor ankeobjektet er verdt mer, eventuelt hvorfor lagmannsretten likevel bør behandle anken. For anke over jordskifteavgjørelse gjelder ikke bestemmelsen om verdigranse.

Rettsforlik

Rettsforlik er ikke en avgjørelse tatt av jordskifteretten og kan heller ikke ankes. For å få avgjort om forliket kan oppheves, må du gå til søksmål for tingretten (jf. tvisteloven § 19-12).

Kostnader

For anke til lagmannsretten må du betale et gebyr på 24 ganger rettsgebyret. For tiden er rettsgebyret kr 1172, slik at gebyret blir kr 28128 (se rettsgebyrloven § 8). Tar behandlingen i lagmannsretten mer enn én dag, er gebyret for de neste fire dagene tre ganger rettsgebyret per dag. Deretter er gebyret 4 ganger rettsgebyret per dag. I tillegg til gebyret kommer utgifter lagmannsretten har til blant annet meddommere.

Om anken trekkes før det første rettsmøtet, er det regler for reduksjon av gebyrene. Om saken forlikes blir også gebyrene redusert.

Lagmannsretten kan kreve forskudd på kostnadene.

Hvor anken skal sendes

Anken skal underskrives og stiles til lagmannsretten, men sendes til jordskifteretten.

Mer informasjon

Om du har spørsmål om ankereglene eller annet, vil de ansatte ved jordskifteretten kunne svare deg. Selvprosederende parter kan anke muntlig ved å møte fram personlig i jordskifteretten. Du vil da kunne få hjelp til å sette opp anken. Det samme gjelder for prosessfullmektig som ikke er advokat.

Matrikkelføring og tinglysing

Når anken er behandlet og saken rettskraftig, vil jordskifteretten sørge for nødvendig tinglysing og sende melding til matrikkelfører.

NORDMØRE JORDSKIFTERETT

RETTSBOK

Møtedag:	27.02.2020
Sted:	Kommunehuset i Aure
Sak:	19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK
Saken gjelder:	Rettsutgreiing i område med sambruk eller uklart om det er sambruk mellom eiendommer
Rettsens leder:	Liv Røkkum Grimsmo
Meddommere:	Peder Hanem Aasprang
Meddommere:	Lise Grøva
Teknisk utreder:	Overingeniør Per Magne Aune
Protokollfører:	Rettsens leder
Saken er krevd av:	Jan Einar Gjerde og Marius Wiman Jektvik
Til behandling:	Saklig og geografisk avgrensing av saken

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2, 9
Jan Bjørge Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Rune Ormbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5

Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Tor Garshol		Aure (1576)	99	16
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Lars Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1
Hans Erik Øyen				

Til stede

Jakob Zihlm Aresvik, Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik, Laila Baardset, Jan Tore Hovland, advokat Mads Midelfart, Morten Enaasen, Tor Garshol, Jan Einar Gjerde, Anne Grete Winther, Olav K Lien, Rune Ormbostad, Tove Ormbostad, Konrad Georg Strømmen, Benthe Hundhammer Svensson ved Kåre B. Svensson med fullmakt, Kåre Bjørnar Svensson, Erna Linge Øyen ved Arnfinn Tordarson med fullmakt, Jostein Ålmo, Carol Maria Ålmo-Lengweiler, Jan Bjørge Aarset, Marius Wiman Jektvik, Lisabet Fiske

Rettens leder orienterte om habilitetsreglene i domstoloven §§ 106-108. Ingen hadde merknader. Det var heller ingen merknader til rettens sammensetning.

Peder Hanem Aasprang og Lise Grøva har vært jordskiftedommer tidligere.

Jan Einar Gjerde og Marius Wiman Jektvik forklarte seg om bakgrunnen for kravet og hva som bør gjennomføres.

De andre partene fikk deretter ordet for å uttale seg om kravet. Advokat Mads Midelfart redegjorde for synet til de parter han representerer. For øvrig hadde følgende parter ordet: Tor Garshol, Jostein Ålmo, Konrad Strømmen, Rune Ornbostad, Laila Baardset, Jan Tore Hovland, Morten Enaasen, Carol Ålmo-Lengweiler, Lisabet Fiske, Olav Lien, Maren L. Aresvik, Jakob Aresvik.

Ingen av partene protesterte mot at saken blir gjennomført. Slik saken står nå, mener jordskifteretten at vilkårene for å gjennomføre saken er oppfylt. Behandlingen tar derfor til, jf. jordskifteloven § 6-4.

Jordskiftedommer orienterte om den videre saksgangen. Retten vil først gjøre vedtak om sakens saklige og geografiske avgrensing.

Rettsmøtet varte fra kl. 10.00 til kl. 12.00.

Retten hevet.

27.02.2020

Liv Røkkum Grimsmo

NORDMØRE JORDSKIFTERETT

JORDSKIFTEAVGJØRELSE

Dato: 21.04.2020

Sted: Kommunehuset i Aure

Sak: 19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saken gjelder: Rettsutgreiing

Rettsens leder: Liv Røkkum Grimsmo

Meddommer: Peder Hanem Aasprang

Meddommer: Lise Grøva

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2, 9
Jan Bjørge Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Rune Ormbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7

Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Tor Garshol		Aure (1576)	99	16
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Lars Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1

Hjemmel for avgjørelsen

Avgjørelsen blir gjort med hjemmel i jordskifteloven § 6-23 fjerde ledd bokstav a, jf. jordskifteloven § 6-9.

Hva avgjørelsen gjelder

Avgjørelsen gjelder den saklige og geografiske avgrensingen av saken.

Faktiske forhold

Saken er krevd for rettsutredning av gjerdeplikt og innhold i beiterett. Området saken gjelder er utmarka på vestre Ertvågøy. Det har vært gjennomført ett rettsmøte. Befaring av området må vente til det blir bart i marka og vil bli gjennomført i forbindelse med hovedforhandlingen.

Partene sine synspunkt

Jan Einar Gjerde, eier av gnr. 85 bnr. 7 redegjorde for kravet. De mener forholdene nå er slik er det umulig å slippe dyr på beite i utmarka fordi det mangler gjerder mellom utmark og innmark. Gjerde vil ha en rettslig avklaring på gjerdehold og beiterett. Han viser til at det er felles havnegang på Ertvågøya vest. Alle gårdene slapp dyr på beite i utmarka før og da var det gjerder mot innmark. Utmarksbeite er en viktig ressurs som må kunne brukes. Slik forholdene er nå er de bruka som har dyr forhindret i å bruke beiteretten.

Marius Jektvik, eier av gnr. 87 bnr. 2, viser til at han er avhengig av å benytte utmarksbeitet for å kunne drive med sauer. Da han kjøpte bruket fikk han opplyst at det var felles beiterett i utmark. Innmarka må brukes til vinterfôr. Slik det er nå kommer sauene ned på innmarka,

både egen og andres, på grunn av manglende gjerder. Jektvik ønsker en avklaring av retter og plikter med hensyn til beite og gjerdehold.

Advokat Mads Midelfart redegjorde for eierne av gnr. 87 bnr. 1, 3 og 5 sitt syn på saken. De mener å være fritatt for gjerdeplikt og påpeker at det er urimelig om de skal bli pålagt å gjerde mellom innmark og utmark på sine eiendommer for at et mindre antall dyr skal kunne beite i utmarka. Det blir vist til forlik som begrenser antall dyr som det enkelte bruk kan slippe på beite i utmark. Selv har de ikke dyrehold på sine eiendommer, men leier ut jord og hjortejakt. Gjerder mellom innmark og utmark kan bli til hinder for både hjortejakt og skogbruk. Slik de ser det vil kostnaden med gjerdehold overstige nytten for deres del.

Tor Garshol, eier av gnr. 99 bnr. 16, viser til rettsforlik fra 1909 og jordskiftesak fra 1970. Han mener det er unødvendig å ha en rettsutredning for gjerdeplikt mellom innmark og utmark. Garshol mener en må finne ei praktisk og framtidig løsning for gjerdeholdet. Han hadde ikke innvendinger til at saken tas til behandling.

Jostein Aalmo, eier av gnr. 85 bnr. 2 og 9, viser til at årsaken til at det ikke lenger er så mange dyr på utmarksbeite er at det mangler gjerder mot innmark. Det er ikke mange gjerder som behøves for at en forhindrer sauene i å komme ned på gårdenes innmark. Gjerding vil gjøre at flere kan slippe dyr i utmarka.

Partene fikk kommentere hverandres synspunkter. Flere av partene hadde ordet for merknad.

Partene har hatt forslag til saklig og geografisk avgrensning av saken til uttale jf. jordskifteloven § 6-21. Det kom inn merknad fra partene som er representert ved advokat Mads Midelfart, Strømmen, Ormbostad og Baardset. De har ingen innvendinger til forslaget, men påpeker at det må presiseres at saken vil omhandle bruksordning etter § 3-8 kun hvis jordskifteretten fastslår ved rettsutredning at det foreligger gjerdeplikt. Det blir foreslått å tilføye «eventuelt» i slutningen.

Maren og Jacob Aresvik har kommet med merknad til hvilke eiendommer som må omfattes av saken og mener gnr. 99 bnr. 4, 6 og 7 må tas ut av saken da de er regulert til fritidseiendommer og etter deres syn har andre regler for gjerdehold. Om fritidsboliger og hytter skal omfattes mener Aresvik at eiendommene gnr. 99 bnr. 3, 5, 9, 10, 11 og 13 også vil være berørt.

Retten sin vurdering

Partene har ulikt syn på om det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark. Det er også ulikt syn på innholdet i felles beiterett. På bakgrunn av kravet og det som kom fram i rettsmøtet mener jordskifteretten saken må omhandle fastsetting av innholdet i beiteretten og avklaring om det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark for de eiendommer som er part i saken. Det er hjemmel i jordskifteloven § 4-1 til å klarlegge rettigheter og til å behandle tvist om rettigheter der det er sambruk mellom eiendommer.

På bakgrunn av resultatet jordskifteretten kommer fram til kan en videre lage en bruksordning med regler for utøving av beite og gjerdehold med hjemmel i jordskifteloven § 3-8. Laila Baardset, Rune Ormbostad og Konrad Strømmen har bemerket at det må presiseres at saken omfatter bruksordning bare i det tilfelle at en ved rettsutredning av beiterett og gjerdehold kommer til at det foreligger gjerdeplikt. Jordskifteretten er enig i at en kan presisere dette ved å tilføye «eventuelt» i slutningen om saklig avgrensing. Retten vil likevel gjøre oppmerksom på at det er flere ulike typer bruksordninger som kan opprettes i områder med sambruk, der en blant annet kan avgrense feltet for utøving av bruksrett og gi regler om bruksmåte. Det vil være partenes syn eller krav som avgjør om en bruksordning vil gjennomføres i neste trinn av saken.

Retten mener alle de parter som er oppført i kravet blir berørt av saken og at den geografiske avgrensingen derfor blir i tråd med kravet. Det ble nevnt i rettsmøtet at gårdene på Olsvik og Husby, gnr. 88 og 89, også kan bli berørt. Jordskifteretten mener en på dette stadiet i saken ikke behøver å involvere disse eiendommene. Om en senere ser at dette blir nødvendig kan en vurdere å utvide saken til å gjelde flere eiendommer. Det er kommet merknader fra Maren og Jacob Aresvik om at eiendommer som benyttes som fritidsboliger på gnr. 99 må tas ut av saken. Det begrunnes med at de er regulert til fritidsboliger og omfattes av annet regelverk med hensyn til gjerdehold. Retten gjør oppmerksom på at om en eiendom har beiterett og/eller gjerdeplikt faller dette ikke automatisk bort om eiendommen skifter planstatus. Retten mener eiendommene må være part i rettsutredningen. En vil slik kunne fastslå om de har beiterett og gjerdeplikt eller ikke. Det er også viktig at eierne av disse eiendommene får legge fram sitt syn om de rettigheter og plikter de mener ligger til eiendommene.

Ingen av partene har protestert på at saken gjennomføres. Jordskifteretten mener vilkårene for å gjennomføre saken er til stede. Det er behov for å fastslå rettighetsforhold med hensyn til gjerde og beite, og det er behov for å endre på utjenlige brukstilhøve. For den del av saken som ikke gjelder rettsfastsetting har jordskifteretten plikt til å påse at vilkåret i jordskifteloven § 3-18, om at jordskifteløsningen ikke skal føre til at kostnadene og ulempene blir større enn nytten for noen eiendom, er oppfylt. Dette tar retten stilling til før endelig jordskifteløsning fastslås.

Jordskifteavgjørelsen er enstemmig og en har kommet til slik:

Slutning

1. Den saklige avgrensingen er rettsutredning etter jordskifteloven § 4-1 og eventuelt bruksordning etter § 3-8.
2. Jordskifteområdet omfatter eiendommene som går fram av partslisten.

21.04.2020

Peder Hanem Aasprang

Liv Røkkum Grimsmo

Lise Grøva

NORDMØRE JORDSKIFTERETT

RETTSBOK

Møtedag:	03.11.2020
Sted:	Kultursalen i Aure Arena
Sak:	19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK
Saken gjelder:	Rettsutgreiing i område med sambruk eller uklart om det er sambruk mellom eiendommer
Rettsens leder:	Liv Røkkum Grimsmo
Meddommer:	Peder Hanem Aasprang
Meddommer:	Lise Grøva
Teksisk utreder:	Overingeniør Per Magne Aune
Protokollfører:	Rettsens leder
Saken er krevd av:	Jan Einar Gjerde og Marius Wiman Jektvik
Til behandling:	Hovedforhandling i tvist om beiterett og gjerdeplikt

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2
Jan Bjørge Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	9
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4

Rune Ormbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Tor Garshol		Aure (1576)	99	16
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Lars Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	3
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1
Hans Erik Øyen				

Til stede

Morten Enaasen, Carol Maria Álmo-Lengweiler som også møtte for Jostein Álmo med fullmakt, Jan Einar Gjerde, Anne Grete Winther, Konrad Strømmen, advokat Mads Midelfart, Marius Wiman Jektvik, Lisabeth Fiske, Laila Baardset, Jan Tore Hovland, Rune Ormbostad, Tove Ormbostad, Tor Garshol.

Rettens leder orienterte om habilitetsreglene i domstolloven §§ 106-108. Ingen hadde merknader. Det var heller ingen merknader til rettens sammensetning.

Rettens leder gikk gjennom planen for møtet. Partene ble gjort oppmerksom på at smittevernregler må overholdes under hele møtet og under befaringen.

Saksframstilling

Marius Wiman Jektvik, eier av gnr. 87 bnr. 2, framstilte saken, forklarte seg og dokumenterte det han bygger sin påstand på.

Han la ned slik påstand:

1. Det er felles beiterett i utmarka innen området jordskiftesaken omfatter.
2. Hvert bruk kan slippe det antall dyr de har vinterfora på beite. Det gjelder alle dyreslag.
3. Det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark for alle bruk. Der en grenser mot utmark skal hver enkelt gjerde for egen teig.
4. Sakskostnader dekkes av eierne av gnr. 87 bnr. 1, 3 og 5.

Jan Einar Gjerde, eier av gnr. 85 bnr. 7, supplerte saksframstillingen og dokumenterte det han bygger sin påstand på.

Han la ned slik påstand:

1. Det er felles beiterett i havnegangen Ertvågøya vest.
2. Antall dyr hvert bruk kan slippe på beite baseres på areal egen dyrkamark og areal i havnegangen.
3. Hver grunneier har plikt til å gjerde mellom innmark og utmark på sin eiendom.
4. Sakskostnader fordeles etter nytten av saken. Hver part bærer egne kostnader med rettshjelp.

Advokat Mads Midelfart for eiere av gnr. 87 bnr. 1, 3 og 5 supplerte saksframstillingen og dokumenterte påstandsgrunnlaget.

De la ned slik påstand:

1. Det er ikke gjerdeplikt på gnr. 87.
2. Det er felles beiterett for det antall sau som det enkelte bruk kunne vinterfore i 1909.
3. Jan Einar Gjerde og Marius Jektvik tilpliktes å erstatte Rune Ormbostad, Laila Baardset og Konrad Strømmen sakens omkostninger.

Eier av gnr. 87 bnr. 1, Konrad Strømmen, eier av gnr. 87 bnr. 3, Laila Baardset og eier av gnr. 87 bnr. 5, Rune Ormbostad forklarte seg og supplerte advokatens saksframstilling.

Morten Enaasen, eier av gnr. 85 bnr. 1, forklarte seg og la ned påstand om at det er felles beiterett og gjerdeplikt mellom innmark og utmark, der hvert bruk må gjerde for egen eiendom. Han mener beiteretten også gjelder for ku/storfe og at det ikke må være en begrensning på antall dyr en kan slippe på beite knyttet til eget bruk om en kan leie/disponere andres beiterett. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen illegges den tapende part. Sakskostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Carol Maria Álmo-Lengweiler, eier av gnr. 85 bnr. 2, forklarte seg og la ned påstand om at det er felles beiterett og at hver enkelt må gjerde mot sin innmark. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen ilegges den tapende part. Saksomkostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Tor Garshol, eier av gnr. 99 bnr. 2 og 16, forklarte seg. Han viser til forliket fra 1909 og la ned påstand om at det er felles beiterett og at hver enkelt på holde sitt utmarksgjerde mot innmark. Det er lov å gjerde inn egen hjemmeutmark og slåtteteiger/seterstøler. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen ilegges den tapende part. Saksomkostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Sluttinnlegg

Partene fikk ordet til sluttinnlegg. De fastholdt påstandene. Deretter fikk de ordet en gang hver.

Retten leder erklærte forhandlingene for avsluttet og at tvisten tas opp til doms. Dom vil bli avsagt i slutten av november eller begynnelsen av desember.

Partene ble orientert om ankereglene.

Befaring

Følgende var med på befaring: retten, teknisk utreder, Laila Baardset, Jan Tore Hovland, Konrad Strømmen, Marius Jektvik, Rune Ormbostad, advokat Mads Midelfart
Befaringen foregikk slik: Befaringen startet i Bårdsethagen deretter gikk en over innmarka på bnr. 1 opp til grensen mot utmarka og videre etter skogsvegen før en gikk ned over innmarka tilhørende bnr. 3. Det ble sett på rester av gjerder og eksisterende gjerder. Partene fikk supplere sine forklaringer og gjøre påvisninger.

Rettsmøtet varte fra kl. 10.00 til kl. 13.10 med pause fra 12.00 -12.45. Befaring varte fra 13.45 til 14.30.

Retten hevet.

03.11.2020

Liv Røkkum Grimsmo

NORDMØRE JORDSKIFTERETT

Dok 681

DOM

Dato: 11.12.2020

Sted: Nordmøre jordskifteretts kontor på Skei i Surnadal

Sak: 19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saken gjelder: Rettsutgreiing

Rettsens leder: Liv Røkkum Grimsmo

Meddommere: Peder Hanem Aasprang

Meddommere: Lise Grøva

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2
Jan Bjarne Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	9
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Rune Ornbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2

John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Tor Garshol		Aure (1576)	99	16
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Lars Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	3
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1

Denne dommen gjelder tvist om beiterett og gjerdeplikt. Jordskifteretten har hjemmel i jordskifteloven § 4-1 jf. § 6-23 til å avgjøre tvisten.

Det er gjennomført et første rettsmøte for å avklare sakens saklige og geografiske avgrensing og hovedforhandling hvor eiendommer på gnr. 87 ble befart. Dommerkonferanse ble gjennomført 23.11.2020.

Partenes påstander og påstandsgrunnlag:

Marius Wiman Jektvik har lagt ned følgende påstand:

1. Det er felles beiterett i utmarka innen området jordskiftesaken omfatter.
2. Hvert bruk kan slippe det antall dyr de har vinterfora på beite. Det gjelder alle dyreslag.
3. Det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark for alle bruk. Der en grenser mot utmark skal hver enkelt gjerde for egen teig.
4. Sakskostnader dekkes av eierne av gnr. 87 bnr. 1, 3 og 5.

Hovedtrekkene i Marius Wiman Jektvik sitt grunnlag for påstanden er skjønnsforretning fra 1909 og jordskiftesak fra 1971. Han mener det er felles beiterett i utmark og gjerdeplikt mellom innmark og utmark for alle bruk. Og at hvert bruk kan slippe så mange dyr på beite som de har vinterfora på eget bruk i dag. Beiteretten gjelder de typer husdyr som holdes på bruket. Som grunnlag for påstand om gjerdeplikt viser Jektvik til jordskiftesak i Bårdsethagen fra 1952 der det beskrives hvor det enkelte bruk har gjerdeplikt. Han viser også til jordskiftesak fra 1971 der grensene i utmarka beskrives å starte i innmarksgjerdet. Det at det i denne saken står at det ikke er pålagt gjerdeplikt innen jordskiftefeltet må tolkes å gjelde gjerdeplikt i de nye grensene i utmarka. Saken omhandla ikke grenser mot innmark der det allerede var gjerdeplikt. I denne saken står det at det er felles beite.

Jan Einar Gjerde har lagt ned følgende påstand:

1. Det er felles beiterett i havnegangen Ertvågøya vest.
2. Antall dyr hvert bruk kan slippe på beite baseres på areal egen dyrkamark og areal i havnegangen.
3. Hver grunneier har plikt til å gjerde mellom innmark og utmark på sin eiendom.
4. Sakskostnader fordeles etter nytten av saken. Hver part bærer egne kostnader med rettshjelp.

Hovedtrekkene i Jan Einar Gjerde sitt grunnlag for påstanden er skjønnsforretning fra 1909 som beviser at det er felles beiterett. Gjerde mener det er gjerdeplikt mellom inn- og utmark og at den enkelte grunneier gjerder på sin eiendom. Det at utmarksgjerdene ikke er opprettholdt har ført til at det er umulig å slippe dyr på beite i utmarka nå. Antall dyr hvert bruk kan slippe på beite i utmarka knyttes til den resursen bruket har uten leiejord. Gjerde støtter påstanden om at den enkelte grunneier kan gjerde inn egen hjemmeutmark og sine seterstøler.

Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad la ned slik påstand:

1. Det er ikke gjerdeplikt på gnr. 87.
2. Det er felles beiterett for det antall sau som det enkelte bruk kunne vinterfore i 1909.
3. Jan Einar Gjerde og Marius Jektvik tilpliktes å erstatte Rune Ormbostad, Laila Baardset og Konrad Strømmen sakens omkostninger.

Hovedtrekkene i deres grunnlag for påstanden er at det ikke foreligger særlige rettsforhold som tilsier at det er gjerdeplikt mellom inn- og utmark utover de regler som følger av grannegjerdeloven. Jordskiftesak fra 1952 i Bårdsethagen beskriver gjerdeplikt, men bare for de strekninger som her var en del av jordskiftesaken. Det bemerkes at gnr. 87 bnr. 3 ikke var part i saken og at dette området ikke var en del av jordskiftesaken i 1971. I jordskiftesaken fra 1971 sies det at det ikke er pålagt gjerdeplikt innen jordskiftefeltet. De avviser at det her er snakk om å restaurere eksisterende gjerder, det gjelder krav om å sette opp nye gjerder da det er mange år siden det var gjerder mellom innmark og utmark. Slik de ser det må oppsetting av gjerde mellom innmark og utmark følge reglene i grannegjerdeloven i form av et grannegjerdeskjønn. Selv om det er felles beiterett mener de gjerding er styrt av andre forhold enn gjerdeplikt.

Det blir vist til lensmansskjønn fra 1898 og forlik fra 1909. På bakgrunn av dette mener de det er felles beiterett for det antall sau som hvert enkelt bruk fikk tillatelse til å slippe på beite den gang. De mener det ikke er beiterett for andre husdyr enn sau.

Konrad Stømmen har forklart at det tidligere var dyr på beite i utmarka og at alle da hadde gjerde mot sin innmark. Det var også gjerda inn trøer for beiting i hjemmeutmarka. Han avviser at det er gjerdeplikt. I Bårdsethagen blir det gjerda for å hindre at sau kommer ned i plantefelt.

Laila Baardset har forklart at det ikke har vært dyr siden 60-tallet på hennes bruk og at de bare har gjerda inn hjemmeutmarka. Hun avviser at det er gjerdeplikt.

Rune Ormbostad har forklart at han ikke kjenner til gjerding mot utmark på sitt bruk. Det har ikke vært dyr i utmark så lenge han kan huske, før nå når Jektvik har begynt å slippe sau på beite. Han avviser at det er gjerdeplikt mot utmark.

Morten Enaasen har lagt ned påstand om at det er felles beiterett og gjerdeplikt mellom innmark og utmark, der hvert bruk må gjerde for egen eiendom. Han mener beiteretten også gjelder for ku/storfe og at det ikke må være en begrensning på antall dyr en kan slippe på beite knyttet til eget bruk om en kan leie/disponere andres beiterett. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen ilegges den tapende part. Saksomkostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Carol Maria Ålmo-Lengweiler har lagt ned påstand om at det er felles beiterett i utmarka og at hver enkelt må gjerde mot sin innmark. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen ilegges den tapende part. Saksomkostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Tor Garshol viser til forliket fra 1909 som grunnlag for sin påstand om at det er felles beiterett og at hver enkelt må holde utmarksgjerde mot innmark for egen eiendom. Garshol mener det er lov å gjerde inn egen hjemmeutmark og slåtteteiger/seterstøler. Saksomkostninger knyttet til tvistebehandlingen ilegges den tapende part. Saksomkostnader til den videre behandling av saken fordeles på partene etter nytten av saken.

Jordskifterettens vurdering

Jordskifteretten er kommet til at det er felles beiterett i utmark og gjerdeplikt mellom innmark og utmark innen jordskiftefeltet.

Twisten gjelder beiterett og gjerdeplikt. Området saken gjelder er eiendommene som framgår av partslisten. Disse ligger på midtre og søre del av Ertvågøya vest som avgrenses av Vinsternesvatnet, Imarsundet, Årvågsfjorden Skausetvatnet og Foldfjorden. Gårdsbrukene ligger med innmark nede ved fjordene. Utmarka er delt i teiger tilhørende brukene.

Beiterett:

Det er kommet fram i hovedforhandlingen at alle partene er enige i at beiteretten er felles i utmarka. Det er beiterettens innhold som er omtvistet. Partene har ulikt syn på hvor mange dyr hvert bruk kan slippe på beite og hvilke type husdyr dette gjelder.

Felles beiterett bekreftes av framlagt skjønnsforretning fra 1898 og skjønnsforretning fra 1909 med forlik om hvor mange sauer som kan slippes i marka. Felles beite omtales slik:

«...Denne havnegang har i en lang aarrekke været benyttet som fællesbeite av de nævnte gaardes opsiddere...».

Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad har lagt ned påstand om at det er forliket fra 1909 som må legges til grunn for det antall dyr hvert bruk kan slippe på beite. De mener sau er det eneste dyreslaget som kan beite i utmarka. Øvrige parter mener beiteretten gjelder for alle dyreslag som vanlig holdes på brukene og at antall dyr må beregnes ut fra brukenes dyrkbare areal for forproduksjon.

De 2 skjønnsforretningene som er framlagt i saken omhandler begge hvor mange sauer som kan slippes på beite i utmarka hvor det er felles beiterett. I forretningen fra november 1898 sies det at den er rekvirert fordi:

«...at søges bestemt med hvor stort antal Saue det fælles beite paa Ertvaagöien der tilhører de forannævnte gaarde skal være bilagt, idet rekvirenterne formener at beitet har været stærkere bilagt med Saue, end det til gjensidig gavn burde have været...»

Det ble bestemt at det totale antall sau som kunne gå i utmarka var 635 sauer og antallet ble fordelt mellom brukene. Brukene fikk slippe fra 7 opp til 50 sauer hver, de fleste fra 20-25 sauer. I januar 1909 blir det avholdt en ny skjønnsforretning mellom de samme bruk. Det sies at det skal:

«...at söke bestemts hvor stor belægget av sau bör være paa den samlede havnegang som tilhører gaardene...»

Denne skjønnsforretningen ender med at partene inngår et forlik som lyder:

«...At opsidderne skal have adgang til at beite i den omhandlede udmarkstrekning, der tilhører samtlige opsidderes gaardeparter, med det antal saue, hver av opsidderne vinterføder paa vedkommende eiendom med den undtagelse, at de to gaardeparter under Berget i Tusteren tinglag, bruksnummerne 1 og 2 gives adgang til at beite med i alt henholdsvis 40 og 20 sau (lammene medregnet)...»

Jordskifteretten er enig i at det vil være riktig at brukene kan slippe det antall dyr på beite som kan vinterfødes på bruket. Brukenes fulldyrkede areal og egen fôrproduksjon må være beregningsgrunnlaget når en skal finne antall dyr bruket kan slippe på beite i utmarka. Retten mener en ikke kan legge til grunn forliket fra 1909 med hensyn til det areal dyrket mark hvert bruk hadde og hvor mange sauer eller dyr som kunne slippes på beite den gang. Først på 1900-tallet var brukene nokså annerledes med hensyn til produksjon, avkastning, driftsform og høyst sannsynlig areal dyrket mark. Det vil derfor være feil å avgrense antall beitedyr til hvor mange dyr hvert bruk kunne vinterføde og slippe på beite i 1909. Det riktige vil være å legge til grunn brukenes til enhver tid fulldyrkede areal som beregningsgrunnlag. En avgrensing basert på eget bruks fôrproduksjon er nødvendig siden det vil være mulig å fø et mye større antall dyr ved innkjøp av fôr og ved å leie dyrkajord for fôrproduksjon andre steder. En må også se på areal beitemark for å finne hvor mange dyr som totalt kan beite i utmarka.

Jordskifteretten mener en ikke kan avgrense beiteretten til å gjelde bare sau. Ser en på skylddelingsforretninger i området står det for eksempel: «rett til havning til de kreaturer som fødes på parcellen» (99/7), «beiterett for sin besetning» (99/8), «Rettighet til fri Forgang i Hovedbrugets Udmark for de kreatur som kunne fødes paa Eiendommen» (87/4). Selv om skjønnsforretningene i 1898 og 1909 omhandlet slipp av sau var det nok vanlig med andre dyr på beite i utmarka også. En ser av et forlik inngått av grunneierne i forkant av den første

skjønnsforretningen at enkelte hadde latt sauer fra andre bruk beite i området. Dette var nok bakgrunnen for at antallet sau ble sett på som for stort og årsaken til kravet om skjønn. Det betyr ikke at det ikke var andre dyreslag på beite i utmarka. Det gikk nok både storfe og hest på beite i området også. Kyr og hester gikk sannsynligvis i hjemmeutmarka siden kyrne måtte melkes og hestene brukes i det daglige gårdsarbeidet. Partene har også forklart at det ble sluppet storfe på beite i utmarka tidligere. Formuleringen «*de kreaturer som fødes på parcellen*» i skylddelingsforretninger for bruk i området tilsier at beiteretten ikke gjelder bare for sauer. Det kan imidlertid se ut til at det på gnr. 99 er unntatt beiterett for geit i utmarka.

Jordskifteretten er på bakgrunn av drøftingen over kommet til at beiteretten gjelder de dyreslag som kan holdes på brukene i området, og at hvert bruk kan slippe det antall dyr de kan vinterfø med fôr produsert på egen dyrket mark. Avgjørelsen gjelder utmarka tilhørende eiendommene som er part i saken, i slutningen kalt jordskiftefeltet.

Jordskifteretten mener antall beitedyr eller beiteandeler kan utarbeides i en bruksordning etter jordskifteloven § 3-8. En slik bruksordning kan også inneholde regler det kan være behov for, som beiteslipp og sankedato, utleie av beiterett internt og eksternt, hvilke dyreslag som kan slippes, hvor dyrene slippes, totalt antall dyr i hele utmarka, pris for beiteleie m.m.

Gjerdeplikt:

Gamle lover som gjaldt gjerder bygde på prinsippet om at enhver får passe sin eiendom. Egen eiendom var mer eller mindre synonymt med egen dyrket mark (innmark). Prinsippet som gjaldt i lovene fra middelalderen fram til 1860 var at jordeierne selv var ansvarlig for å opprettholde og beskytte rettighetene de hadde i og tilknyttet grunnen. Dette innebar at alle gjerdet inn sin innmark. Magnus Lagabøters landslov fra 1274 omfattet også regler om gjerdeplikt. Gjerdepliktens omfang gjaldt som hovedregel for hele eiendommens yttergrenser. Utenfor eiendommens yttergrenser, som var utmarka, var beitet fritt og felles.

Lov om jords fredning kom i 1860 og her ble det innført gjerdeplikt som kunne pålegges der det var innmark på begge sider av gjerdet, der det var innmark på en side og utmark på den andre, og der det var utmark på begge sider av gjerdet. Hovedregelen var at det alltid var gjerdeplikt der det var innmark på begge sider og når det var innmark på en side og utmark på andre siden av gjerdet. For disse tilfellene forelå det en vilkårløs gjerdeplikt. Denne loven innførte at en kan kreve at grannen skal ta halvparten av gjerdeholdet, og her kom begrepet nytte inn for første gang og gjaldt ved oppføring av nytt gjerde. Naboen hadde bare plikt til å delta i gjerdeholdet om nytten av gjerdet var større enn bekostningen.

I dagens lovgiving er det gjerdeloven av 1960 som regulerer retten til å ha gjerde mellom naboeiendommer og gir regler for hvordan gjerder skal være. Loven er deklarasjonsartikkel som vil si at den gjelder så sant ikke andre særlige rettsforhold foreligger. Særlige rettsforhold kan være private avtaler om gjerdeholdet mellom eiendommer, skylddelingsforretninger, skjøter eller kjøpekontrakter m.v. som sier noe om grunneierens plikt til å holde gjerder. En lokal sedvane kan også være et slikt særlig rettsforhold jf. Rt-2002-778, s. 781. Gjerdeplikten gjelder både i eiendomsgrenser og i bruksrettsgrenser.

Eierne av gnr. 87 bnr. 1, Konrad Strømmen, bnr. 3, Laila Baardset og bnr. 5, Rune Ormbostad har lagt ned påstand om at det ikke er gjerdeplikt for deres eiendommer hverken mellom innmark og utmark eller i utmarka. De mener gjerdelovens bestemmelser gjelder og at de ikke kan pålegges å sette opp gjerder eller ilegges kostnader med gjerdehold da de ikke har nytte av det. De mener forholdet må sees på som oppsetting av nytt gjerde siden de gamle gjerdene

er borte eller falt ned, og at nyttevurderingen i beitelovas § 7 må komme inn. Øvrige parter har lagt ned påstand om at det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark for alle bruk i området. De påpeker at gjerding mot innmark har vært praktisert langt tilbake i tid, og at dette er en forutsetning for å kunne benytte seg av felles beiterett i utmark.

Av framlagte dokumenter i saken og i matrikkelen fra 1838 kan en se at hovedbrukene i saken var etablert før loven om jords fredning kom i 1860. En kan ut fra det konkludere med at det rettslige grunnlaget for gjerdeplikt mellom innmark og utmark er bestemmelsene som gjaldt før loven av 1860 ble gjort gjeldende. Noe som taler for dette er det som går fram av skjønnsforretningen fra 1909, hvor det sies at havnegangen har vært felles i en lang årrekke. Bygdeboka omtaler bosetting i området allerede fra 1300-tallet, og en vet med sikkerhet at beiteressursen i utmarka var en forutsetning for dyrehold i gamle dager da innmarka var forbeholdt fôr- og matproduksjon.

En kan se av rettspraksis vedrørende gjerdeplikt at bruken av inn- og utmark og utøving av felles beiterett i utmark utløser gjerdeplikt mellom inn- og utmark. Dette er også den rådende oppfatning blant grunneierne i denne saken, bortsett fra hos 3 av grunneierne på Bårdset gnr. 87. Ved befaring på Bårdset ble det imidlertid funnet gjerderester i marka mellom innmark og utmark og grunneierne benekter heller ikke at det var gjerder der før. Noe som bekrefter et slikt gjerdehold er jordskiftesaken på Bårdset avsluttet i 1971 som gjaldt utmark. Her vises det i grensebeskrivelsen til at grensene starter i innmarksgjerdet.

I 1952 ble det avsluttet en jordskiftesak i det området som kalles Bårdsethagen. Eiendommene gnr. 87 bnr. 1, 2 og 5 var parter i saken som gjaldt jordskifte av et felles skog- og beiteområde. Her ble det fastsatt gjerdeplikt mot utmarka. Jordskifteretten mener bakgrunnen for bestemmelser om gjerdeplikt i denne saken må ha hatt sammenheng med at det var felles beiterett i utmarka, og at det var gjerdeplikt mellom innmark og utmark i området fra før.

Strømmen, Baardset og Ormbostad viser til at det i jordskiftesaken fra 1971 sies at det ikke pålegges gjerdeplikt innen jordskiftefeltet. Jordskifteretten mener dette ikke ble gjort fordi saken gjaldt jordskifte i utmark. Med felles beiterett i utmarka var det nok ikke aktuelt å lage bestemmelser for gjerdehold i grensene mellom eiendommene. Punktet om gjerder er tatt med siden dette var ett av flere forhold som skulle vurderes i denne type jordskiftesaker. Ser en på det etterfølgende punktet handler det om landslott, og det sies at landslott er uberørt av dette skifte. Begge deler er å regne som en presisering av forhold saken ikke omhandlet.

Strømmen, Baardset og Ormbostad har påpekt at det ikke foreligger «særlege rettshøve» som gjør at gjerdelovens bestemmelser ikke kan gjøres gjeldende. «Særlege rettshøve» kan være gjerdeplikt som er pålagt når en eiendom etableres, og som nevnt over når det foreligger lokal sedvane. Gjerdeplikt er pålagt ved etablering av flere av eiendommene i området som er fradelt hovedbruk, blant annet på gnr. 99. Som eksempel beskrevet slik: «... *Innhegning av parcellen paahviler kjøperen...*» (99/6), «... *Innhegning av parcellen påhviler fuldt ut den nye eier...*» (99/7), og «... *Gjerdeholdet påhviler kjøperen...*» (99/8). For de eldre hovedbrukene innen jordskiftefeltet finnes det trolig ingen etableringsdokumenter, så her må en se til hva som har vært utøvd av gjerdehold opp gjennom tiden. Jordskifteretten mener pålagt gjerdeplikt når eiendommer ble fradelt hovedbruk klart tilsier at det allerede var gjerdeplikt i området hvor bruket ble fradelt. Dette bekreftes ved å se på skylddelingsforretning for gnr. 87 bnr. 5 fra 1896. Her omtales utmarksgjerdet flere ganger i grensebeskrivelsen. Det står for eksempel: «... *Teig No 2 begrændses ligeledes af Sóen mod óst, mod syd af Naboeiendommen efter ældre Mærker, mod vest og nord af Gjærdet mellem Ind og Udmark...*».

Strømmen, Baardset og Ormbostad har videre påpekt at gjerdeplikt ilagt ved en jordskiftesak ikke er å regne som «særlege rettshøve» som går foran bestemmelsene i lov om grannegjerde. Det er riktig, men det vil bare være i området Bårdsethagen, hvor gjerdeplikten ble fastsatt ved jordskiftesak at dette vil være aktuelt. Av Rt-1965-1204 ser en at det er 15-årsfristen i gjerdeloven for å kunne endre en bestemmelse om gjerdehold som går foran fristen for å kunne ta opp et forhold til ny behandling i jordskifteretten. Jordskifteretten mener dette er å forstå slik at gjerdeplikt fastsatt i en jordskiftesak eller et gjerdeskjønn kan endres i samsvar med gjerdeloven § 14 hvis f.eks. forholdene endrer seg eller ved eiendomsdeling.

Jordskifteretten mener en kan fastslå at det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark innen hele jordskiftefeltet på bakgrunn av framlagte dokumenter i saken, hvorav flere beskriver gjerder mellom innmark og utmark, dokumentert felles beiterett i området og det rådende synet blant partene om at det har vært og er gjerdeplikt. Retten er kommet til at gjerdeplikten har ligget til eiendommene fra historisk tid og må betraktes som en lokal sedvane. En sedvane er en rettsregel som er dannet ved at et handlingsmønster i lengre tid til stadighet har vært fulgt, slik at det etter hvert er blitt oppfattet som rettslig forpliktende. Det kreves at bruken har vært konsekvent og langvarig, samt at det har vært oppfattet som en rettsutøvelse. Jordskifteretten mener vilkårene for å betrakte gjerdeholdet innen jordskiftefeltet som en sedvane er til stede. Retten vil påpeke at selv om gjerder er tatt ned, bortfaller ikke gjerdeplikten som har ligget til eiendommene fra historisk tid. En lokal sedvane for at det er gjerdeplikt er å anse som et særlig rettsforhold som gjelder foran gjerdeloven sine bestemmelser. Gjerdeplikt fastsatt når en eiendom opprettes er å regne som en del av transaksjonen og kan bare endres om avgivereiendommen aksepterer det, altså ved avtale. Flere av eiendommene har bestemmelser om gjerdeplikt i sine skylddelingsforretninger. En kan ikke se at det er gjennomført avtaler eller andre disposisjoner som tilsier at gjerdeplikten i området er bortfalt.

Tor Garshol har lagt ned påstand om at felles beiterett ikke kan utelukke at hver enkelt kan gjerde inn sin hjemmeutmark, slåtteteiger og seterstøler. Jordskifteretten er enig i det. Det er kommet fram at slik praktisering av gjerdehold har vært vanlig i området. Det er ikke kommet innvendinger til slikt gjerdehold.

Jordskifteretten er på bakgrunn av drøftingen over kommet til at det er gjerdeplikt mellom utmark og innmark, og at hjemmeutmark, slåtteteiger og seterstøler på egen eiendom kan gjerdes inn. Avgjørelsen gjelder gjerdehold for de eiendommene som er part i saken, i slutningen kalt jordskiftefeltet.

Jordskifteretten mener en kan gi bestemmelser for hvordan gjerdeholdet skal utføres i en bruksordning etter jordskifteloven § 3-8. Her kan regler det er behov for fastsettes, som for eksempel hvor det skal stå gjerder, grunder, type gjerder, hvem som skal sette opp gjerder, tilpasning til utøving av jakt, skogbruk og allmenn ferdsel m.v.

Sakskostnader

Når det blir avsagt dom i tvist gjelder tvisteloven kapittel 20 for erstatning for kostnader som er direkte knyttet til tvistebehandlingen jf. jordskifteloven § 7-7. Tvisteloven § 20-2 sier at en part som har vunnet saken har krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten. Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad plikter slik å erstatte de øvrige partene sine sakskostnader. Partene som har fått medhold i tvistes spørsmålet har vært selvprosederende og har ikke lagt ned påstand om egne kostnader som skal erstattes av motparten. Det vil si at

det er den andelen av jordskiftekostnadene som jordskifteretten skjønnsmessig har avgjort legges til tvistebehandlingen som skal fordeles etter tvisteloven § 20-2. Siden saken er todelt med en etterfølgende behandling av bruksordning etter at dommen er rettskraftig, har jordskifteretten avgjort at det er en forholdsmessig andel av gebyrene og godtgjørelse til meddommerne for 2 møter som utgjør sakskostnaden som skal dekkes av de partene som ikke fikk medhold i sine påstander. Kostnader fordeles og kreves inn når saken avsluttes. Jordskifteretten er kommet til at Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad må dekke kostnadene med behandling av tvistes spørsmålet da de øvrige partene må sies å ha fått fullt medhold jf. tvisteloven § 20-2. Strømmen, Baardset og Ormbostad må selv dekke sine omkostninger med prosessfullmektig.

Jordskifteretten er kommet til slik enstemmig

Slutning:

1. Det er felles beiterett i utmark innen jordskiftefeltet. Beiteretten gjelder alle husdyr.
2. Hvert bruk kan slippe det antall dyr på beite i utmarka som kan vinterføres med fôr produsert på egen dyrkamark.
3. Det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark innen jordskiftefeltet.
4. Hvert bruk har rett til å gjerde inn hjemmeutmark, seterstøl og slåtteteiger på egen eiendom.
5. Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad må dekke sakens omkostninger med tvistebehandlingen på kr. 31 050.
6. Dommen settes til forhånds påanke jf. jordskifteloven § 8-2.

11.12.2020

Peder Hanem Aasprang

Liv Røkkum Grimsmo

Lise Grøva

NORDMØRE JORDSKIFTERETT

Dok 998

RETTSBOK

Møtedag: 08.06.2021

Sted: Aure Arena

Sak: 19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saken gjelder: Rettsutgreiing og bruksordning for felles beite

Rettens leder: Liv Røkkum Grimsmo

Meddommere: Peder Hanem Aasprang

Meddommere: Lise Grøva

Teknisk utreder: Overingeniør Per Magne Aune

Protokollfører: Rettens leder

Saken er krevd av: Jan Einar Gjerde og Marius Wiman Jektvik

Til behandling: Bruksordning for beite

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2
Jan Bjørge Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	9
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Rune Ormbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1

Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2, 16
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Inger Johanne Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1, 3
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1
Hans Erik Øyen				

Til stede

Jakob Zihlm Aresvik, Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik, Laila Baardset og Jan Tore Hovland, advokat Mads Midelfart, Morten Enaasen, Øyvind Espset ved Carol Ålmo-Lengweiler, Tor Garshol, Jan Einar Gjerde og Anne Grete Winther, Hallgeir Grønning, Gro Helland og Arild Fuglevaag ved Jostein Ålmo med fullmakt, Rune Ormbostad og Tove Ormbostad, Konrad Georg Strømmen, Jostein Ålmo, Carol Maria Ålmo-Lengweiler, Jan Bjørge Aarset, Marius Wiman Jektvik og Lisabet Fiske

Rettens leder orienterte om habilitetsreglene i domstolloven §§ 106-108. Ingen hadde merknader. Det var heller ingen merknader til rettens sammensetning.

Rettens leder gikk gjennom utsendte forslag til bruksordning og de merknader til bruksordningene som er kommet inn.

Partene fikk uttale seg til forslaget og de innkomne merknadene. En drøftet så innholdet i bruksordningsreglene. Et klart flertall av partene ønsker en enklere bruksordning enn de forslag som er framlagt til nå. På bakgrunn av drøftingene og de innkomne merknader vil jordskifteretten utarbeide et nytt forslag med regler for beiting i området saken gjelder.

Retten leder orienterte om den videre saksgangen.

Rettsmøtet varte fra kl. 10.00 til kl. 12:30.

Retten hevet.

08.06.2021

Liv Røkkum Grimsmo

MØRE OG ROMSDAL JORDSKIFTERETT

Dok 1304

JORDSKIFTEAVGJERD

Dato: 30.11.2021

Stad: Møre og Romsdal jordskifterett i Surnadal

Sak: 19-104712RFA-JMOR/JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saka gjeld: Bruksordning

Rettsens leder: Liv Røkkum Grimsmo

Meddommer: Lise Grøva

Meddommer: Peder Åsprong

Parter	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen		Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	2
Jan Bjørge Aarset		Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset		Aure (1576)	85	6
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Carol Maria Ålmo-Lengweiler		Aure (1576)	85	9
Konrad Georg Strømmen	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	1
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Laila Baardset	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	3
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Rune Ormbostad	Advokat Mads Midelfart	Aure (1576)	87	5
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik		Aure (1576)	99	1
Tor Garshol		Aure (1576)	99	2, 16
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Martin Olav Folde Runa Waal		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø		Aure (1576)	99	7

Thor Magne Sørvik Hasselø				
Berit Sigrud Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Andreas Hilmar Langholm		Aure (1576)	100	1
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2, 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Inger Johanne Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	3
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1

Jordskifteavgjørelsen gjelder

Jordskifteavgjørelsen gjelder den endelige jordskifteløsningen, jf. jordskiftelova § 6-23 fjerde ledd bokstav h og sakskostnadene for jordskifteretten, jf. jordskiftelova § 6-23 fjerde ledd bokstav g.

Hjemmel

Jordskifteavgjørelsen blir gjort med hjemmel i jordskiftelova § 3-8, §§ 7-1 og 7-6.

Bakgrunn

Saken gjelder tvist om beiterett og gjerdehold der det ble avsagt dom 11.12.2020. I den videre behandlingen er det utarbeidet bruksordning som omhandler beitebruk og gjerdehold innenfor den utmark som utgjør jordskiftefeltet.

Partene har hatt 3 forslag til jordskifteavgjørelse til merknad jf. jordskifteloven § 6-21. Forslag 2 ble drøftet i rettsmøtet 8.6.2021 og partene fikk anledning til å uttale seg til forslaget. På bakgrunn av partenes merknader ble tredje og siste forslag sendt ut til merknad i brev datert 22.6.2021.

Merknader til forslag til bruksordning

På bakgrunn av innkomne merknader ble eiendommene gnr. 99 bnr. 7 tatt ut av bruksordningen fordi eiendommene ikke har areal i utmark og ikke er å regne som landbrukseiendom med beiterett. Det er kommet merknad fra eiere av gnr. 99 bnr. 6, gnr. 99 bnr. 8, gnr. 100 bnr. 2 og 3 og gnr. 104 bnr. 2 som mener de ikke er berørt av bruksordningen. Disse eiendommene er ikke tatt ut av denne delen av saken fordi de er eiere av utmarksteiger som omfattes av den felles beiteretten.

Maren N. L. Aresvik og Jacob Aresvik, på vegne av eiere av til sammen 11 eiendommer, har lagt fram forslag til vedtekter som har bestemmelser for beitebruken og gjerdehold som vedlegg til merknadene til jordskifterettens forslag. Forskjellen fra jordskifterettens sitt forslag er i hovedsak at den enkelte grunneier skal kunne gjerde inn sin utmarksteig. De mener antall dyr som det enkelte bruk kan slippe i den felles havnegang skal beregnes ut fra prosentmessig utmarksandel av den totale utmark. Aresvik påpeker at det er behov for en konkret bruksordning hvor det ikke er rom for fortolkning. Hun mener jordskifterettens forslag 3 er ufullstendig, har store fallgruver og kan føre til konflikter innen kort tid. De mener det bør utarbeides en bruksordning som legger til rette for drift både for dagens og framtidige eiere. Deres forslag til bruksordning mener de ivaretar punktene som er påpekt.

Jan Einar Gjerde mener det er behov for en mer detaljert bruksordning enn det som framgår av jordskifterettens 3. forslag. Gjerde mener det må være enkle og tydelige vedtekter som ivaretar alle grunneiernes rettigheter og plikter på en demokratisk måte. Gjerdens forslag er å opprette et utmarkslag som skal forvalte utmarksbeitet. Han har utarbeidet eget forslag til bruksordning som innbefatter regler for årsmøte, styre og mindretallsvern mm. utover regler for beiting og gjerdehold. Forslaget har også bestemmelse om hvor mange dyr hvert enkelt bruk kan slippe på beite basert på areal innmark tilhørende brukene. Gjerde foreslår at beitelaget ved styreleder rapporterer om antall dyr på beite mm. til Aure utmarksbeitelag. Merknader fra Gjerde innsendt etter fristen er ikke hensyntatt i avgjørelsen.

Jostein Ålmo og Carol Ålmo-Lengweiler støtter merknader fra Maren og Jakob Aresvik og har i tillegg påpekt at det finnes et Aure utmarksbeitelag som fungerer godt og ivaretar deres interesser. De mener dette vil bli svekket om en oppretter et eget utmarkslag bare for området

saken gjelder. Álmo og -Lengweiler mener det kan bli vanskelig for Aure småbrukerlag å forholde seg til 2 lag.

Marius Jektvik har i hovedsak påpekt at vedtektene i forslag 3 er klare og enkle. Han etterlyser imidlertid punkt om mindretallsvern og regler for hvordan oppfølging av gjerdehold skal skje. Til de tidligere forslagene har Jektvik påpekt at en ikke bør ha dato for beiteslipp fordi dette vil variere fra år til år og er forskjellig for dyreslag som slippes på beite.

Arild Fuglevaag og Gro Helland kom med merknader til forslag 2 til bruksordning hvor de i hovedsak påpekte at forslaget vil påføre deres eiendom større ulempe enn nytte. De mener krav om bruksordning bør avvises. Om en bruksordning likevel skal gjennomføres mener de antall dyr bør være i henhold til brukenes utmarksareal da innmarksarealene er dynamiske og kan endres eller påvirkes. De mener bruksordningen kun skal gjelde beitebruken.

Jordskifteretten sine vurderinger

Jordskifteretten har fattet endelig avgjørelse på bakgrunn av drøftinger i rettsmøter, tidligere merknader fra partene og de innkomne merknader til siste utsendte forslag til bruksordning med merknadsfrist 30.8.2021.

Jordskifteretten er kommet fram til at det er hensiktsmessig å ta inn mer detaljerte vedtekter enn det som ble foreslått i forslag 3. Dette innebærer at grunneiere og beiterettshavere vil utgjøre et beitelag som administrerer beitebruken og gjerdeholdet innenfor utmarka på eiendommene innen jordskifteområdet. Det er blitt påpekt fra flere parter at en ikke vil ha for detaljstyrte vedtekter. Jordskifteretten vil bemerke at vedtektene er noe som skal være et verktøy for situasjoner som krever at medeierne må ta avgjørelser om beitebruken eller gjerdeholdet. Det er derfor nødvendig å ha bestemmelser om møter der saker som har aktualitet for beiting eller gjerdehold kan drøftes og avgjøres, og regler for hvordan ulike situasjoner kan eller skal løses. Slike vedtekter skal være noe som kan tas fram om det oppstår forhold som ikke lar seg løse i minnelighet. Vedtektene er en kombinasjon av statiske og dynamiske bestemmelser hvor de fleste kan endres ved behov.

Flere av partene har påpekt at det er unødvendig å opprette et beitelag siden de allerede er medlemmer i Aure utmarksbeitelag. Det blir sagt at det vil være uheldig om grunneierne i saken trekker seg ut og danner eget beitelag. Jordskifteretten mener vedtektene ikke er til hinder for at medeierne kan være medlemmer av Aure utmarksbeitelag, som vil fungere som et overordnet organ som har som formål å stimulere til bruk av utmarksbeiting i hele kommunen. Utmarksbeitelaget vil ikke kunne ta opp problemstillinger innad i de enkelte lokale beiteområdene om hvordan beiting kan utøves. Det vil derfor være behov for regler som gjelder forhold ved utøving av beiterett og gjerdehold innenfor det utmarksområdet saken omfatter. Vedtektene i denne bruksordningen kommer ikke i konflikt med vedtektene for Aure utmarksbeitelag.

Retten finner det ikke hensiktsmessig å fastsette antall dyr hvert bruk kan slippe på beite. Bakgrunnen for det er at det i dag ikke er problemer knyttet til antallet dyr som beiter i marka. Ved å ha bestemmelser for hvordan beitelaget skal opptre om det blir overbeiting og for mange dyr i marka, får beitelaget et verktøy for å fordele antall beitedyr pr. bruk om en slik situasjon skulle oppstå. Selv om vedtektene ikke begrenser antall dyr et bruk kan slippe på beite vil grunnlaget for beiteretten til det enkelte bruk likevel ligge til grunn og må hensyntas ved f.eks. overbeiting. Grunnlaget er i samsvar med avsagt dom det antall dyr som kan vinterføres med fôr produsert på egen dyrkamark.

Jordskifteretten mener det enkelte bruks andel i beitelaget skal beregnes med utgangspunkt i det areal utmark bruket har. Beiting og gjerding skal utføres innenfor utmarksarealet og er det som danner grunnlaget for vedtektene. Brukenes innmarksareal får ikke samme betydning når en går bort fra å gi regler for hvor mange dyr hver enkelt kan slippe på beite.

Jordskifteretten har endret på reglene om beiteslipp i forhold til det som var foreslått. Retten er kommet til at tidspunkt for når beitesesongen starter vil variere fra år til år og at det derfor kan være uhensiktsmessig å sette 1. juni som en absolutt dato for beiteslipp. En har formulert det som «når beitesesongen starter» i stedet, og mener husdyreier må vurdere når det er nok vegetasjon i marka til at dyra kan få tilstrekkelig førtilgang bare ved beiting.

I utsendte forslag er det satt 15. oktober som frist for sanking og det sies at dyra skal holdes innenfor egen innmark og hjemmeutmark fram til 23. desember av hensyn til jakta. Retten har vurdert om det kan være uheldig at utgangersau beiter i hele utmarka gjennom vinteren. For stort beitepress i vintersesongen kan ha negative konsekvenser for tilveksten av vegetasjon og mattilgangen for dyrene når beitesesongen starter. Reglene for hold av dyr som går ute hele året er at de skal ha adgang til egnet og trygt tilholdsrom utenom normal beiteperiode. Dyra må sannsynligvis også ha tilleggsføring om vinteren. Dette vil kanskje gjøre at utgangersaueene holder seg innenfor brukets innmark og hjemmeutmark uansett, og gjør at det er unødvendig med en begrensende regel fra 23. desember til beitesesongen starter. Ingen av partene har hatt merknader til at regelen er satt til 23. desember. Beitelaget kan endre på bestemmelsen hvis det blir nødvendig å begrense tida dyr kan beite i utmarka om vinteren.

Det er kommet merknad om at den enkelte grunneier må kunne gjerde inn sin utmarksteig for selv å kunne utnytte egen utmarksressurs i drifta. Jordskifteretten er ikke enig i dette. Det er fastslått i dom at det er felles beiterett i hele jordskifteområdet og en inngjerding vil derfor være til hinder og begrensning for utøving av beiteretten. Vedtektene blir utformet med utgangspunkt i dom om beiterett og åpner for inngjerding av hjemmeutmark, støler og slåtteteiger. Hvilke arealer som kan defineres som hjemmeutmark, støler og slåtteteiger må henspille på tidligere bruk av den enkelte eiendom og være i samsvar med arealer som før har hatt en slik funksjon. Det som er klart er at hjemmeutmark eller heimeutmark ikke kan tolkes som hele utmarksteigen et bruk eier. Det vil være en begrenset del av utmarka som ligger nærmest brukets tunområde (heimen). En generell tolkning er at dette er et område av utmarka nærmest gården hvor det ble beitet om våren fram til det ble nok gras i resten av utmarka. Beitelaget kan endre på denne bestemmelsen og avgjøre hvilke deler av utmarka som kan gjerdes inn siden vedtektene kan endres ved behov.

Ved behandling av en rettsendrende sak etter jordskifteloven kapittel 3 skal jordskifteretten vurdere om vilkårene for å gjennomføre jordskifteløsningen er til stede jf. jordskifteloven §§ 3-2, 3-3 og 3-18. Med «jordskifteløsningen» menes sluttresultatet av saken som her er bruksordningen. Jordskifteretten mener vilkåret om at minst en eiendom eller bruksrett er vanskelig å bruke på tjenlig måte etter tida og tilhøva jf. jordskifteloven § 3-2 er til stede. Forholdene i dag er slik at det har vært vanskelig å nytte beiteretten på tjenlig måte på grunn av manglende gjerdehold. En bruksordning med bestemmelser for hvordan grunneierne skal løse beitebruk og gjerdehold gjør bruksrettsforholdene bedre. Vilkåret i jordskifteloven § 3-3 om at jordskifteretten bare kan gjennomføre saken om en bruksordning etter § 3-8 fører til mer tjenlige eiendomsforhold er slik også til stede. Ved å ha vedtekter for hvordan beite og gjerdehold skal gjennomføres blir eiendomsforholdene for alle grunneiere, også de uten egne beitedyr, bedre. Vedtektene gir en overordnet organisering av beiteretten, som ligger til

utmarksområdet, og gir mer ryddige forhold for framtidig bruk av beiteområdet. Et annet vilkår som må være til stede er at ingen part skal lide tap som følge av gjennomføring av saken jf. jordskifteloven § 3-18. Med «ikke lide tap» menes at nytten av saken skal være større enn kostnadene og ulempe løsningene kan føre til. Jordskifteretten mener ingen av partene får større kostnader og ulemper enn nytte av bruksordningen. Ved fordeling av sakskostnader blir det tatt hensyn til den nytte partene har hatt av saken. Vilkåret i jordskifteloven § 3-18 er derfor til stede.

På bakgrunn av ovenstående avsier jordskifteretten slik avgjørelse:

1 Bruksordning for beite og gjerde

1. VEDTEKTER FOR FELLES BEITE PÅ ERTVÅGØYA VEST

Ertvågøya vest beitelag, nedenfor kalt laget, er et organisert fellesskap mellom grunneiere og rettshavere innenfor utmark på vestre Ertvågøya. Vedtektene gjelder for utøving av beite og for gjerdehold for grunneiere og rettshavere med beiterett for bruk under gnr. 85, 87, 99, 100, 101, 102, 103 og 104 i Aure kommune.

2. ANSVAR

Laget er å anse som et tingsrettslig sameie. Medeierne har delt, ubegrenset ansvar i samsvar med andelene i punkt 4 (pro rata-ansvar), jf. jordskifteloven § 3-29.

3. FORMÅL OG ARBEIDSSOMRÅDE

Lagets formål er å samle grunneierne og rettshaverne i området for i fellesskap å forvalte beiteressursene som en del av landbruksnæringa på en måte som skaper økt grunnlag for arbeid og inntekt innenfor ramma av langsiktig forvaltning. Laget skal innenfor lagets område arbeide for å legge til rette for utnytting av beiteressursene på en måte som også tar hensyn til annen bruk av utmarka.

4. MEDEIERE

Følgende eiendommer er medeiere i laget og har slik andel:

Gnr. bnr.	Eier	Andel
85/1	Morten Enaasen	1
85/2	Jostein Ålmo m.fl.	1
85/4	Jan Bjørge Aarset	1
85/6	Øyvind Espset	10
85/7	Jan Einar Gjerde	8
85/8	Hallgeir Grønning	1
85/9	Carol Ålmo-Lengweiler	5
87/1	Konrad Strømmen	5
87/2	Marius Wiman Jektvik	3
87/3	Laila Baardset	9
87/4	Berit Marie K. Mathisen m.fl.	1
87/5	Rune Ormbostad	4
99/1	Maren Ninni A. L. Aresvik m.fl.	9
99/2, 16	Tor Garshol	5
99/4	John Karstein Otnes	1
99/6	Martin Olav Folde m.fl.	1
99/8	Berit S. Aresvik m.fl.	1
100/1	Marit Langholm m.fl.	1

100/2, 3	Turid Berget	6
101/1	Magne Andreas Sæter	3
101/2	Inger Johanne Klaven	3
102/1	Gro Helland m.fl.	5
102/2	Åse Fuglevaag	4
103/1	Olav K. Lien	5
104/1	Johannes Jarle Fugelsnes	6
104/2	Synnøve Fuglevaag	1
SUM		100

Beiteretten følger eiendommen og kan ikke skilles fra denne. Dersom en eiendom blir delt og den fradelte parsellen er landbrukseiendom som får utmarksteig og/eller beiterett i utmark vil vedtektene også gjelde for den fradelte eiendommen.

5. ORGANISERING AV BEITEBRUKEN

5.1 Beitebestemmelser

Beitebestemmelsene skal gjelde for all beiting i bruksordningsområdet. Bare eiendommer med beiterett kan slippe beitedyr i bruksordningsområdet. Beiteretten kan fritt leies ut til andre som har beiterett innenfor området. Alle dyr skal ha tilsyn og nødvendig oppfølging i løpet av beitesesongen. Dyrene skal være merket jf. Mattilsynet sine regler.

5.2 Beitesesong

Frist for sanking er 15. oktober. Uteangersau skal holdes innenfor egen innmark eller hjemmeutmark fra 15. oktober til 23. desember.

Hvis det blir overbeiting eller andre forhold som gjør at antall dyr på beite må reduseres skal grunneierne i minnelighet finne en løsning som hindrer overbeiting. Hvis minnelig løsning ikke oppnås skal hvert bruk kunne slippe det antall dyr på beite de kan vinterføre med fôr produsert på eget bruk. Beregning av hvor mange dyr hvert bruk kan slippe skal gjøres med utgangspunkt i NIBIO sine tall for slike beregninger.

6. GJERDEHOLD

Grunneier besørger oppsetting av gjerder mellom innmark og utmark på sitt bruk. Det skal settes opp gjerder som hindrer beitedyr i å komme ned på innmark. Gjerdet skal ha en standard som freder både for storfe og sau.

Det skal settes opp grind over veg og legges til rette for allmenn ferdsel. Grinder i utmark skal settes til side eller være åpne fra 15. oktober til beitesesongen starter.

Den enkelte grunneier kan gjerde inn hjemmeutmark, seterstøler og slåtteteiger på sin eiendom. Hjemmeutmark er den utmark som ligger nærmest gårdens innmark og som fra gammelt av er benyttet som beiteområde.

7. ÅRSMØTE

Årsmøtet er lagets øverste myndighet. Samtlige medeiere har møterett.

7.1 Innkalling til årsmøtet

Årsmøte skal holdes når styret mener det er behov, eller en medeier krever det. Årsmøte skal holdes minst hvert tredje år.

Styret varsler medeierne om tidspunkt for årsmøtet og fastsetter frist for å melde inn saker som ønskes behandlet. Styret innkaller deretter til årsmøtet. Innkallingen skal sendes skriftlig eller pr. e-post til alle medeierne. Sakslisten og aktuelle saksdokumenter skal følge innkallingen. Dersom styret ikke innkaller til årsmøte, kan de som krever årsmøte sørge for varsel og innkalling.

Årsmøtet kan ikke gjøre vedtak i andre saker enn de som er oppført i sakslisten. Dersom alle medeierne er representert og aksepterer behandling av andre saker på årsmøtet, kan det fattes vedtak.

7.2 Representasjon og avstemningsregler

Medeier kan la seg representere med skriftlig fullmakt. Andre enn medeiere kan også møte med fullmakt. Ingen kan møte med fullmakt for mer enn én eiendom. Medeier kan møte sammen med fullmektig.

Ved avstemning og valg har hver medeier en stemme. Dersom en medeier krever det skal avstemming skje ved at hver har stemme i forhold til sin andel, jf. punkt 4. Personlig sameie bør ved avstemning avgi en felles stemme for eiendommen.

Avstemning avgjøres ved alminnelig flertall (mer enn 50 %) av de avgitte stemmene, med unntak for vedtektsendring, jf. pkt. 12. Stemmelikhet blir avgjort ved loddtrekning.

7.3 Årsmøtet skal:

- (1) Velge møteleder.
- (2) Velge protokollfører.
- (3) Velge en som skal underskrive møteprotokollen sammen med møtelederen og protokollføreren.
- (4) Godkjenne innkallingen, fullmakter og sakslisten, samt registrere møtedeltagerne.
- (5) Gjennomføre valg av
  - Styreleder for to år dersom denne er på valg.
  - Styremedlem(-mer) som er på valg for to år.
- (6) Behandle andre saker som er oppført i sakslisten.

Årsmøtet kan blant annet:

- Vedta tiltak for å hindre overbeiting, herunder komme fram til hvor mange beitedyr hvert bruk kan slippe i utmarka.
- Vedta endringer av vedtektene.

8. STYRET

Beitelaget blir ledet av et styre på 3 medlemmer. Styrelederen velges på årsmøtet. Styret velger selv etter hvert årsmøte hvem i styret som skal være sekretær og kasserer.

Styret er vedtaksført når hele styret er innkalt lovlig og minst 2 av medlemmene er til stede. Vedtak blir avgjort ved alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Alle har lik stemmerett, men stemmelikhet blir avgjort av styreleders stemme.

Styret skal lede driften av beitelaget i samsvar med vedtektene og vedtak i årsmøter. Styret skal blant annet:

- (1) Innkalle til og lede årsmøtet, legge frem melding om hva som er gjort og regnskap fra forrige årsmøte.

- (2) Føre protokoll fra styremøte. Alle tilstedeværende skriver under protokollen. Alle medeierne har rett til innsyn i protokollen.
- (3) Gi nødvendig informasjon til medeierne.
- (4) Føre tilsyn med beitet og legge fram sak for årsmøtet om det er overbeiting. Herunder innhente tall som grunnlag for beregning av hvor mange dyr hvert bruk kan slippe på beite.
- (5) Føre tilsyn med gjerder og grunder og gi grunneiere beskjed om skader eller mangler om nødvendig.

Følgende personer utgjør styret fram til første årsmøte: Tor Garshol, Rune Ormbostad og Morten Enaasen.

9. MINDRETALLSVERN

Vedtak i årsmøte og beslutninger av styret må ikke stride mot vedtektene, medføre en fordel for flertallet til urimelig skade for mindretallet, eller medføre urimelig kostnad for noen medeier.

10. SIGNATURETT

Styrelederen har signaturrett.

11. INNTEKTER OG UTGIFTER

Inntekter og utgifter skal fordeles i samsvar med andelsfordelingen i laget, jf. punkt 4.

12. VEDTEKTSENDRING

Vedtektsendring krever minst 2/3 flertall av de avgitte stemmene. Stemmeretten er i samsvar med andelene i pkt. 4. Punkt 2 (formål), 3 (ansvar) og 12 (vedtektsendring) kan ikke endres. Endring av navn ved eierskifte av eiendom i pkt. 4 er ikke vedtektsendring.

2 Ikraftsetting og frister

Saken trer i kraft når den er rettskraftig.

Frist for oppsetting av gjerder mellom innmark og utmark i samsvar med avsagt dom datert 11.12.2020 settes til 15. oktober 2022.

3 Sakskostnader til jordskifteretten

Sakskostnadene er gebyr til staten, meddommergodtgjørelse osv. Gebyret skal regnes ut i samsvar med jordskiftelova §§ 7-2 til 7-4. For utrekning av partsgebyret blir det lagt til grunn 30 parter. Saken koster:

Inngangsgebyr	kr	5 750
Partsgebyr	kr	69 000
Godtgjørelse m.m. til meddommerne	kr	13 166
Sum	kr	87 916

Sakskostnadene skal fordeles på partene etter nytte, jf. jordskiftelova § 7-6 første ledd.

Begrunnelse for fordelingen:

I dom av 11.12.2020 pkt. 5 ilegges Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad sakskostnader på kr 31 050 som er direkte knyttet til tvistebehandlingen jf. jordskifteloven § 7-7. Dette utgjør kr 10 350 til hver.

De øvrige sakskostnader blir fordelt etter eiendommenes andel i beitelagets bruksordning som må sies å være i samsvar med den nytte hver enkelt har hatt av saken. Eiendommene gnr. 88 bnr. 1, gnr. 105 bnr. 1 og gnr. 106 bnr. 1 er ikke omfattet av bruksordningen og blir derfor ikke ilagt sakskostnad.

Navn	Skal betale kr	Har betalt kr	Skylder kr	Til gode kr
Morten Enaasen	569		569	
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo-Lengweiler	569		569	
Jan Bjørge Aarset	569		569	
Øyvind Espset	5 685		5 685	
Jan Einar Gjerde	4 549		4 549	
Hallgeir Grønning	569		569	
Carol Maria Ålmo-Lengweiler	2 843		2 843	
Konrad Georg Strømmen	13 193		13 193	
Marius Wiman Jektvik	1 706	5 750		4 044
Laila Baardset	15 468		15 468	
Berit Marie Kofoed Mathisen m.fl.	569		569	
Rune Ormbostad	12 625		12 625	
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni A. Lockertsen Aresvik	5 117		5 117	
Tor Garshol	2 843		2 843	
John Karstein Otnes	569		569	
Martin Olav Folde Runa Waal	569		569	
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik	569		569	
Marit Langholm m.fl.	569		569	
Turid Berget	3 412		3 412	
Magne Andreas Sæter	1 706		1 706	
Inger Johanne Klaven	1 706		1 706	
Gro Helland Arild Fuglevaag	2 843		2 843	
Åse Fuglevaag	2 275		2 275	
Olav K Lien	2 843		2 843	
Johannes Jarle Fugelsnes	3 412		3 412	
Synnøve Fuglevaag	569		569	

Faktura blir sendt fra «Domstolene i Norge». Betalingsfristen blir påført fakturaen.

4 Tinglysing og matrikkelføring

Når saken er rettskraftig vil utdrag av saken bli tinglyst på følgende eiendommer:

Kommune	Gnr.	Bnr.
Aure (1576)	85	1
Aure (1576)	85	2
Aure (1576)	85	4
Aure (1576)	85	6
Aure (1576)	85	7
Aure (1576)	85	8
Aure (1576)	85	9
Aure (1576)	87	1
Aure (1576)	87	2
Aure (1576)	87	3
Aure (1576)	87	4
Aure (1576)	87	5
Aure (1576)	88	1
Aure (1576)	99	1
Aure (1576)	99	2
Aure (1576)	99	4
Aure (1576)	99	6
Aure (1576)	99	7
Aure (1576)	99	8
Aure (1576)	99	16
Aure (1576)	100	1
Aure (1576)	100	2
Aure (1576)	100	3
Aure (1576)	101	1
Aure (1576)	101	2
Aure (1576)	102	1
Aure (1576)	102	2
Aure (1576)	102	3
Aure (1576)	103	1
Aure (1576)	104	1
Aure (1576)	104	2
Aure (1576)	105	1
Aure (1576)	106	1

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning

1. Bruksordning blir fastsatt som det går fram av pkt. 1 ovenfor.
2. Beitelagets styre fram til første årsmøte består av Tor Garshol, Rune Ormbostad og Morten Enaasen.
3. Frist for oppsetting av gjerder mellom innmark og utmark går fram av pkt. 2 ovenfor og fastsettes til 15. oktober 2022.
4. Sakskostnadene blir fastsatt og fordelte slik det går fram av pkt. 3 ovenfor.

Sak 19-104712RFA-JMOR/JSUR ERTVÅGØYA UTMARK er med dette avsluttet.

30.11.2021

Peder Hanem Aasprang

Liv Røkkum Grimsmo

Lise Grøva

Dokument i samsvar med elektronisk original
Inger Aa - Saksbehandler

